

Катерина Євгенівна БОРИСОВА,

курсант 1 курсу факультету №4

Харківського національного університету внутрішніх справ,

Віталій Анатолійович СВІТЛИЧНИЙ,

доцент кафедри протидії кіберзлочинності факультету №4

Харківського національного університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-3381-3350>

ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КРИМІНАЛІСТИКИ

В сучасному світі, інформаційні технології все більше і більше охоплюють різні сфери суспільного життя. Не винятком є й галузь криміналістики, зокрема цифрова криміналістична експертиза, що власне й виникла завдяки розвитку інформаційних технологій.

Говорячи про застосування цифрової криміналістики, слід зазначити про визначення даного терміну. Цифрова криміналістика - це новітня галузь криміналістики, прикладна наука про розкриття злочинів, що пов'язані з комп'ютерною інформацією (методи пошуку/дослідження, отримання і закріплення цифрових доказів). Також варто відокремлювати таке поняття, як цифрова криміналістична експертиза - це галузь криміналістичної експертизи, що базується на кримінально-процесуальному праві та доказах щодо комп'ютера (пов'язаних із ним пристроїв). Цифрова криміналістична експертиза, зокрема, відноситься до процесу збору, отримання, зберігання, аналізу та подання електронних доказів (також відомих як цифрові докази), з метою отримання слідчої інформації та розслідування та переслідування різних видів злочинів, у тому числі кіберзлочинів [2].

В сучасному світі практично все має свій цифровий слід, знити який майже неможливо, що означає: цифрова криміналістика є суттєвим доповненням традиційних методів розслідування. На жаль, багатий прикладами є саме український народ.

В прокуратурі АР Крим, яка після окупації базувалася в Києві, ми намагалися запровадити систему збору цифрових доказів. Оскільки не було доступу безпосередньо до території Криму, почали співпрацювати з журналістами-розслідувачами. Зокрема, з Центром журналістських розслідувань та Валентиною Самар. Докази, зібрані розслідувачами, почали використовуватися для відкриття кримінальних проваджень та з метою доведення в судах вини конкретних підозрюваних [1].

Також чимало яскравих прикладів цифрова криміналістика має й за період повномасштабного вторгнення росії. Одним з таких, коли цифрові інструменти сприяли невідворотності покарання, є події у місті Буча (Київська область), що тривали від 24.02.2022 до 31.03.2022. Українські збройні сили, звільнивши місто, знайшли велику кількість тіл цивільних громадян, що лежали просто на дорогах. Після оприлюднення кадрів з цими тілами російська влада почала просувати ідею, що це постанова і тіла були підкинута після звільнення міста. Проте супутникові знімки допомогли довести, що тіла з'явилися саме під час російської окупації. У цьому контексті не можна також забувати про масові поховання людей. Оскільки вони, здебільшого, знаходяться на тимчасово окупованих територіях і до них немає доступу — цифрова криміналістика, а саме аналіз та порівняння супутникових знімків, може суттєво допомогти у встановленні винних. Так відбулося і з масовим похованням біля церкви святого Андрія в Бучі, що було зафіксоване на супутникових знімках Махар [1].

Проте питання: чи будуть ці докази допущені до судових проваджень, чи ні, досі залишається відкритим, адже, на жаль, питання застосування цифрових доказів та їх допустимості в українському законодавстві й досі є невизначеним.

На прикладах української держави можна зробити висновок, що цифрова криміналістика є досить широкозастосованою та актуальною, має чимале значення для сучасного кримінального процесу, проте до цих пір питання застосування цифрових злочинів залишається відкритим та не прописаним у національних законодавчих актах.

Список бібліографічних посилань: 1. Цифрова криміналістика. Як це допомогло зібрати докази злочинів у Бучі?. *Новини України та Світу. Головні і останні новини - НВ*. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/viyna-v-ukrajini-yak-cifrova-kriminalistika-vikrivayе-zlochini-rf-v-ukrajini-novini-ukrajini-50248411.html> (дата звернення: 30.10.2022). 2. Цифрова криміналістика: проблеми теорії і практики. *Головна сторінка DSpace*. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/37911> (дата звернення: 30.10.2022).